

Сташенко Юлія Вікторівна,
*к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ - СУБ'ЄКТАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Суб'єктами малого бізнесу згідно Податкового кодексу України є: «фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи - підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України; юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України» [3].

Згідно Податкового кодексу України: «суб'єкти малого бізнесу можуть застосовувати два варіанти оподаткування: загальну систему оподаткування або спрощену систему оподаткування» [3]. Кожна з цих систем обліку має як свої переваги, так і недоліки. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності побудована на простому стягуванні податків, а саме, замінює сплату окремих податків та зборів, на сплату одного податку – Єдиного податку, розмір та сплата якого, визначається Податкового кодексу України. Загальна система оподаткування, обліку та звітності, в свою чергу, побудована на більш складному механізмі сплати податків за звітування, що складає собою комплекс податків та зборів обов'язкових до сплати та відображення детальної інформації у податкових звітах згідно, проте, надає можливість займатися будь-яким видом діяльності.

Загальна система оподаткування: переваги - не обмежений вибір провадження діяльності, отримуваний дохід та кількість робітників; розмір податку на пряму залежить від прибутку, отриманого протягом звітного періоду; недоліки - високе податкове навантаження на суб'єкта підприємницької діяльності, особливо, якщо у штаті є наймані робітники; складна організація обліку, суворі вимоги до звітування [1].

Спрощена система оподаткування: переваги - простота розрахунку податків; просте ведення обліку та формування звітності; відсутність сплати додаткових податкових платежів (крім єдиного соціального внеску та єдиного податку); недоліки - податок сплачується з усіх доходів отриманих суб'єктом підприємницької діяльності за реалізовану продукцію чи надані послуги, не враховуючи понесені витрати.

Для малих підприємств існує можливість скористатися спрощеними формами обліку. Серед них виділяють дві – з використанням спрощеного Плану рахунків та без використання плану рахунків як інструменту ведення обліку. Право на здійснення діяльності без використання плану рахунків мають малі підприємства, що сплачують єдиний податок, та не є платником податку на додану вартість.

Для підтримання ефективності підприємницької діяльності суб'єктів малого бізнесу, важливим аспектом є аналіз. А саме, аналіз оптимального використання трудових, матеріальних та фінансових ресурсів та їх ефективне поєднання. Аналіз малого бізнесу може здійснюватися трьома напрямками: горизонтальний, вертикальний та параметричний [2].

Особливості горизонтального аналізу полягають в порівнянні кожного показника звітності за попередні періоди, що допомагає визначити динаміку предмета дослідження, у відмінності від вертикального, який визначає частку кожного елементу предмету дослідження по відношенню до загальної величини. Параметричний (коефіцієнтний) аналіз використовується для підрахунку відносних показників, що відображують діяльність підприємств, обчислюються за тими самими показниками звітності, але відображають співвідношення одної величини до іншої.

Для подальшого розвитку малого бізнесу в Україні, виникає потреба активного державного регулювання з метою вирішення ряду проблемних питань, які існують у сфері малого бізнесу. Проблема регулювання та підтримки малих підприємств потребує наукового та практичного вирішення. Але існують фактори, які перешкоджають розвитку підприємництва в Україні.

Перешкоди, які гальмують розвиток малого бізнесу:

- макроекономічні чинники: недостатнє нормативно-правове регулювання діяльності малого бізнесу; відсутність ефективного механізму державного контролю за бізнесом; нечітко сформульована державна політика, спрямована на підтримку малого бізнесу, через систему правових актів; високий податковий тиск та часті перевірки; складна система фінансової звітності та відсутність налагодженого механізму взаємодії з податковими органами; непевність підприємців у стабільності нормативно-правової бази та економічних відносин; недосконала конкуренція і розвиток тіньової економіки.

- регіональні чинники: відсутність ефективних механізмів фінансово-кредитної політики; обмежена інвестиційна та науково-технічна підтримка; недосконала інфраструктура ринку для малого бізнесу; брак необхідної кількості консультаційних центрів; недостатня інформаційна підтримка для суб'єктів малого бізнесу; високий рівень корупції та бюрократії; слабкий захист прав суб'єктів малого бізнесу.

- мікроекономічні чинники: брак знань у підприємців, що лише починають свою діяльність, для ефективної організації та ведення малого бізнесу; недосконалість організаційної та виробничої структури підприємств; низький рівень конкурентоспроможності продукції; нераціональне використання

виробничих ресурсів; недостатня ефективність роботи відділів менеджменту та маркетингу в умовах ринкової економіки.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#n98> (дата звернення 27.03.2025).
2. Кучер С.В. Особливості діяльності вітчизняних суб'єктів малого та середнього бізнесу: обліково-аналітичний аспект / С.В. Кучер // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Випуск 9-1. Ч. 1. С. 208-211.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran256#n256> (дата звернення 27.03.2025).

УДК 657.1.011.56

Степаненко Оксана Іванівна,

к.е.н., доцент,

професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,

м. Київ, Україна

НОВА ЕРА ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА: РЕВОЛЮЦІЙНА РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

У сучасному світі, який швидко змінюється, штучний інтелект (ШІ) є не просто модним словом, а маяком трансформації в різних сферах і галузях економіки. Професія бухгалтера, яка традиційно сприймалася як бастион скрупульозності та консерватизму, знаходиться в авангарді революційних змін, використовуючи штучний інтелект для переосмислення своєї діяльності та взаємодії з клієнтами. Інтеграція штучного інтелекту в бухгалтерський облік – це не просто вдосконалення облікових процесів. Це радикальне переосмислення, яке дає можливість сформувати майбутнє професії. Це сейсмічний зсув, який змінює уяву про цифри, фінанси, пріоритети. Окрім автоматизації завдань, штучний інтелект може відкрити двері до нових можливостей, трансформувати робочі процеси, змінити сприйняття професії.

В основі цієї трансформації лежить прагнення до ефективності. Облікові фахівці використовують штучний інтелект як інструмент точності та швидкості обробки інформації для аналізу великих обсягів даних, що в недалекому минулому забирало значні людські ресурси та час. Ця зміна полягає не лише в тому, щоб робити все швидше. Мова йде про те, щоб *робити речі краще, ефективніше використовувати час*. Уявімо світ, де повсякденні завдання, такі як введення даних, перевірка інформації, виявлення помилок і моніторинг